

„I Riječ bijaše Bog!“ „I Riječ je tijelom postala i nastanila se među nama.“ Kad želimo nešto jedni drugima priopćiti tada posežemo za riječju i ono što želimo riječima priopćimo drugima. No, ponekad umjesto da nešto izrekemo riječima, učinimo neku gestu, znak, nacrtamo neku gestu, zapjevamo neku melodiju, neki čin koji drugome kaže sve. Ako dijete pomilujete i poljubite, ako ga s ljubavlju pogledate - bez ijedne riječi, rekli ste mu puno više nego da ste mu tumačili da ga volite.

To isto učinio je i Bog utjelovljenjem svoga Sina. Nije nam tumačio što misli o nama ljudima i koliko mu je stalo do nas, nije nam poručivao kako je lijepo biti čovjek, kako s nama suosjeća i misli na nas, nije nam poručivao o svetosti i vrijednosti ljudskoga života, o ljubavi prema djeci, o uzvišenosti očinstva i majčinstva, o važnosti roditeljske i obiteljske ljubavi i odgoja za normalan ljudski rast i za razvoj te sazrijevanje ljudske osobe, nego se jednostavno rodio kao dijete. Odrastao je kao dijete u obitelji i bio je potreban ljudske ljubavi, skrbi i odgoja oca i majke. I tim činom rekao nam je sve. Njegova Vječna Riječ Tijelom je postala.

Otajstvom njegova utjelovljenja dovršeno je djelo stvaranja. Ivanovo Evanđelje započinje istim riječima kao i Knjiga Postanka. Ondje je Bog i djelo svoga stvaranja ostvario po svojoj Riječi.

Isus, tek rođen ne govori, ali on je vječna riječ Očeva. Ta Vječna riječ Očeva koja je tijelom postala obasjala je čovjeka i osvijetlila tajnu njegova postojanja.

1. Otajstvo utjelovljenja Isusa Krista i njegovo rođenje poručuju da - unatoč svemu - mora biti lijepo i da se isplati biti čovjek. Krist se, naime, svojim utjelovljenjem sjedinio sa svakim čovjekom. Na sebe je uzeo potpunog i svakog čovjeka te je, kako kaže pastoralna konstitucija Drugog vatikanskog sabora o Crkvi u suvremenom svijetu *Gaudium et spes (Radost i nada)*, "objavljujući otajstvo Oca i njegove ljubavi, potpuno otkrio i čovjeka njemu samome te mu objavio uzvišenost njegova poziva". Slavlje Kristova utjelovljenja i svetkovina Božića osvjetljaju tajnu ljudskog života, njegova traženja i smisao čitave ljudske povijesti.

Utjelovljena Riječ Očeva osvijetlila je i objavila da je ljudska povijest mjesto Božjeg zauzimanja za čovjeka. U utjelovljenju se ostvario konačni susret Boga

(koji se daruje) i čovjeka (koji u traženju punine vlastitoga bića traži Boga). Bog i čovjek u Isusu Kristu postali su jedno.

Zato nitko ne može slaviti Božić a da sebe ne počne shvaćati i prihvaćati kao ljubljeno dijete Božje, dragocjeno u njegovim očima i da u svakom ljudskom licu ne prepoznaje Krista. O tome nam na poseban način govori i Jubilej mislorda što smo ga svečano započeli obilježavati u čitavoj Crkvi. Betlehemska je Dijete uistinu radosna vijest za svakoga čovjeka.

Istodobno, mi kršćani znamo da otkada se Isus Krist utjelovio ne možemo ispravno častiti Boga, a da ga ne prepoznamo u licu svakoga čovjeka. Ljudsko je dostojanstvo nepovredivo. I budući da se Bog poistovjetio s čovjekom, svaki napad na čovjeka i na njegovo dostojanstvo istodobno je i atak na samoga Boga.

Betlehemska je Dijete skrenulo i pozornost na važnost obitelji. Sin se Božji, naime, htio roditi i odrastati u obitelji te na taj način naglasiti da je obitelj *"svetište života,...* mjesto u kojem se može prikladno primiti život, dar Božji i štititi protiv mnogostrukih napadaja kojima je izložen, može se razviti prema potrebama autentičnog ljudskog rasta" (Ivan Pavao II., CA 39). Htio se roditi u obitelji da bi potvrdio i naglasio nezamjenjivu ulogu obitelji za normalan rast i razvoj čovjeka, ali i čitavog ljudskog društva.

## II.

Formulacije i izričaji proslova Ivanovog evanđelja što smo ga čuli, su snažni, svečani i dramatični. Posebno je dramatičan izričaj: »k svojima dođe i njegovi ga ne primiše«. Noćas smo slušali o tome kako Marija „porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jaslje jer za njih nije bilo mjesta u svratištu“ (Lk 2,6s). Kako to da Bog ipak nije prihvaćen? Kako to da su oni koji su se pripremali tolike generacije na njegov dolazak ostali daleko od njega u času njegovoga rođenja i silaska na zemlju? Kako to da tolika jednostavnost darivanja Boga biva stjerana u štalu?

»K svojima dođe i njegovi ga ne primiše.« Krajnje značenje ove rečenice nije iscrpljeno poviješću traženja prenoćišta, koje naši prikazi jaslja uvijek iznova predočuju s puno ljubavi. Ona se ne iscrpljuje ni moralnim pozivom da mislimo na beskućnike u dalekom svijetu i ovdje u našoj sredini, koliko god da je taj poziv važan. Ta rečenica dodiruje u nama nešto dublje. Ona dodiruje

najunutarniji razlog zbog kojega svijet tolikima ne nudi utočište: a to je naša ljudska samodostatnost i oholost koja zatvara vrata Bogu, a onda i ljudima.

Mi ljudi smo, naime, prebahati da bismo vidjeli Boga. S nama se događa isto što i s Herodom i njegovim teološkim stručnjacima: na tom stupnju svoje umišljenosti i samodostatnosti više ne čujemo pjevanje anđela. Kad postanemo sami sebi dosta, kad mi zauzmemo Božje mjesto, tada samo osjećamo da nas Bog ili ugrožava ili nam je dosadan. Na tom stupnju više ne želimo biti »njegova svojina, njegovo vlasništvo«, nego želimo pripadati samo sebi. Bog može biti samo opravdanje za naše postupke, a ne može ih dovoditi u pitanje. Stoga ne možemo prihvatiti Boga koji k nama dolazi kao u svoje vlasništvo - jer bismo se tada morali mijenjati, da bismo mu omogućili da budemo njegovi, da on bude naš vlasnik a mi njegova ljubljena svojina.

Ne vidite li koliki otpor izazivaju u javnosti riječi Crkve koja propovijedajući Evanđelje pokazuje da bismo se trebali mijenjati?! Koliko naglašavanje da smo laička država i da je Crkva odvojena od države. I to je točno. Ali Bog stvoritelj i njegova vječna riječ u kojoj i po kojoj je sve stvoreno i koja je krajnji cilj našega postojanja nije se odvojila od nas i nije nas ostavila, nego nas trajno ljubi kao što i majka i otac uvijek ljube svoje dijete, pa i onda kad je ono pobjeglo iz roditeljskoga doma i kad ne želi niti ćuti za svoje roditelje.

To otajstvo odbijanja Boga u povijesti čovjeka je snažna i duboka posljedica zlorabe slobode koja nam je darovana po našoj stvorenosti na sliku Božju. Ljudska samodostatnost, zakopanost u prolaznost i nesavršenost, opterećenost istočnim grijehom su toliko snažni u nama da za Boga – iako za njim i nesvjesno žudimo - jednostavno nema mjesta u nama i u našem životu, te ga svodimo tek na simbol, na priču, na mit, običaj, na neki filozofsko-religiozni pojam. Živimo kao da njega nema, mi određujemo što je dobro a što je zlo, i čini nam se da nam to i jako dobro ide.

Božić, draga braćo i sestre, znači da se Bog utjelovio, da se ušatorio među nama ljudima i da je on prisutan, da je »Riječ tijelom postala i prebivala među nama«, da se dogodio Božji prodor u našu stvarnost, njegov silazak s neba na zemlju u našu povijest i u naš život. Bog čije je lice uvijek okrenuto prema nama dolazi k nama, da bismo ponajprije mi bili bliže sebi i jedni drugima.

Otajstvo odbijanja Boga je i to što mi Božić pretvaramo u kupovanje i zaradu, u adventsko kuhano vino, u ribu i feštu po gradskim trgovima, u bogat obiteljski stol i u druženje. Božić svodimo na to da se provodimo i družimo. Za to nam nije potrebna vjera, nije nam potrebna ljubav prema bližnjemu, nisu nam potrebni nikakvi plemeniti osjećaji, niti samoprijegor i žrtva, nije nam potrebno obraćenje niti promjena života, nego samo želja za dobrim provodom, za zabavom i opuštanjem, za bijegom od posla i svakodnevnice. Zbijajući se u masu koja se druži, zatvarajući se u buku, površnost, provod i bezosjećajnost, možemo nastaviti odbijati Boga.

Sa željom da imamo hrabrosti za ponizno otvaranje Božjoj Riječi, da joj otvorimo svoj srce, svoju obitelj i svoj dom, različita područja našega života – svima Vam želim sretan i blagoslovljen Božić.